HARRI MUHONEN

PERUSTETTIIN

FIRMA

WILD & FREE

Harri Muhonen

PERUSTETTIIN FIRMA

Wild & Free

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § (“tekstin- ja tiedonlouhinta”) mukaisesti on kielletty.

Copyright: 2026 Harri Muhonen Wild & Free

Kannen suunnittelu ja kuva: OlliBull Tmi

Taitto: Innoplus Oy

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-0366-6

Johdanto

Tämä on kuvitteellinen tarina Lapista ja yrittäjän arjesta siellä. Tarina liittyy löyhästi todellisuuteen, koska kirjoittaja on ollut yrittäjänä Lapissa ja aihealueella yli 45 vuotta.

Monet paikkakunnat, kuten Kolari ja Naamijoki, ovat toki todellisia paikkakuntia, mutta kuvaukset niistä on sovellettu vapaasti tarinan kontekstiin.

Henkilöt ovat keksittyjä, mutta tapahtumia on sovellettu todellisuudesta.

Tämä on myös kertomus innovatiivisuudesta. Tämä yhteiskunta ei arvosta innovatiivisia ihmisiä. Koulutusjärjestelmä hyljeksii sellaisia – he ovat paremminkin häirikköjä. Kuitenkin monet yritykset ovat alkaneet ahkerien innovatiivisten ihmisten ponnisteluista joukon kateellisia yrittäessä päästä halvalla osingoille menestyksestä ja omia innovatiivisuudesta mahdollisimman paljon omaan piikkiin.

1. Sulevi Naamijoelta

Lapin yö on kristallinkirkas. Kuu paistaa möllöttää taivaalla ja luo pitkät varjot pakkasyöhön. Pakkanen napsuu puissa kuin piiskan isku. Yön hiljaisuuden rikkoo yhtäkkiä varjo, joka liikkuu talon reunuksella. Pihapiiri koostuu kolmesta rakennuksesta: päärakennuksesta, joka on asuinrakennus, huussista, jossa on miesten ja naisten puoli erikseen, sekä puuliiteristä. Hahmo liikkuu päärakennuksesta puuliiteriä kohti.

Mies ei ole mikään iso mutta seisoo hyvin tanakasti maassa omilla jaloillaan. Pieni pää, jossa pienet pikisilmät kääntelehtivät puolelta toiselle ahkerasti. Olemus on pikemminkin köyhä kuin hyvinvoipa. Katseessa ei kuitenkaan ole mitään nöyryyttä, pikemminkin uteliaisuutta. Housut ovat harmaat ja paksut. Niissä on nukkaa. Sitä on paljon ja siinä vieressä lisää. Housuissa olevat jalat liikkuvat liukkaasti. Jaloilla tuntuu aina olevan tekemistä, ne vievät tavaroita mennessään ja tuovat tavaroita tullessaan. Tämä mies istuu puuliiterissä ajatuksiinsa vaipuneena.

Hahmo liukuu äänettömästi puuliiteriä kohti valppaana kuin ilves, joka tietää saavansa saaliin satimeen. Miehen niskakarvat nousevat pystyyn. Mitään ei kuulu, mutta vaisto varoittaa, että jotain on tapahtumassa. Ovi paukahtaa auki, uhkaava hahmo

seisoo ovella ja katse pyyhkii puuliiteriä nopeasti tehden arvion tilanteesta – Sulevi istuu puukasassa, eikä mitään muuta.

Hilja, joka syöksyy puuliiteriin, on Sulevin vaimo. Hän on aivan varma, että Sulevilla on puuliiterissä jotain hämärää tekeillä. Sulevi on kehittänyt itselleen roolin, joka tehokkaasti peittää muilta – varsinkin Hiljalta – Sulevin luontaisen älykkyyden ja kekseliäisyyden. Nytkään Hiljalla ei ole mitään käsitystä siitä, mitä Sulevi todellisuudessa puuhailee. Sulevi ei koskaan jouda pohtimaan, mitä muut hänestä oikein ajattelevat – on niin paljon tekemistä ja ennen kaikkea ajattelemista.

Sulevi ajattelee joskus leikillään sitä, miten Jumala ripottelee ihmisiä eri puolille maailmaa. Jotkut päätyvät Kanariansaarille ja jotkut Karibianmeren saarille. Sulevi on päätynyt Naamijoelle.

Naamijoki on pikku kyläpahanen Tornionjoen rannalla. Siellä Sulevi asustelee perintökämpässä Hiljan kanssa. Naamijoelle käännytään tienhaarasta, joka sijaitsee päätien varressa. Tie alkaa Torniosta ja jatkuu Norjaan Jäämerelle. Tietä sanotaan Neljän Tuulen tieksi, ja se alkaa Torniosta ja jatkuu Suomessa Kilpisjärvelle. Tällä tiellä kulkee jonkin verran turisteja, saksalaisia, ranskalaisia ja muita eurooppalaisia. Jokunen matkaa Ylläksellekin. Heti siinä 13 kilometriä Pellosta pohjoiseen on tämä Naamijoen risteys, eikä siitä ole kuin 8 kilometriä Naamijoelle – aivan keskeisellä paikalla siis, ja silti Sulevista tuntuu kuin Jumala olisi nakannut hänet sinne, kun ei ole muutakaan tekemistä ja päiväkin sattuu olemaan huonommasta päästä.

Sulevista alkaa tuntua siltä, että on tehtävä jotain. Vaimon nal-

kutus alkaa mennä jo perin seikkaperäiseksi työnhankinnan tarpeellisuudesta. Sulevi suorastaan poikkeaa ajatuskuviosta ja havahtuu miettimään, minkä takia hän ylipäätään on lyöttäytynyt yksiin tämän Hiljan kanssa.

Hilja??? Viittais hiljaisuuteen, niinpä niin, tuumii Sulevi.

Naamijoella ei työtilaisuuksia ole järin paljon tarjolla. Kauppa ja... niin, ei muuta. Kauppias Bäckström tuntuu nauttivan kylän napamiehenä olosta. Hän tuntuu tekevän kaikkensa, ettei kukaan pääsisi ylös tästä suosta uhkaamaan hänen asemaansa kylän napamiehenä. Häntä on ehdottomasti tituleerattava kauppias Bäckströmiksi, ja hän nauttii suunnattomasti saadessaan opettaa kyläläisille, miten Bäckström kirjoitetaan c:llä, koska se on ulkomaalaisperäinen nimi. Kaikki ulkomaalainen on Naamijoella perin hienoa.

Sulevin asteikolla kauppias ei ole kovin korkealla, varsinkaan kun Sulevin pitää saunakaljavelkoja maksaa peikoilla ja kauppias haukkuu peikot alimpaan helvettiin. Mutta kun suurempia rahasuorituksia ei Sulevin shekkitilille ole näkyvissä, ovat peikot tyhjää parempia. Sulevi kiikuttaa kauppiaalle 200 markan velkaa vastaan 50 kappaletta peikkoja eli 4 markkaa kappaleelta – eiväthän ne Suleville mitään maksa, vain työn vaivan, poronkarvaa ja puunrisuja, pari kääpää – ilokseenhan noita tekee. Aivovoimistelua.

Päältä katsoen viskaantuu ajattelemaan, että Sulevi on surkea työtön, viinaanmenevä tyhjäntoimittaja. Tätä mieltä Sulevin vaimo ennättää olla ennen kuin ehtii kysymään, kauppias Bäckströmistä (kirjoitetaan c:llä) puhumattakaan. Mutta ensi-

vaikutelma pettää. Sulevin persoona on kaksijakoinen: ajatus lentää suurisuuntaisesti, kehitelmiä on vaikka muille jakaa: malmiprojekti, öljyntorjunta, peikkomallisto, uusi poliittinen puolue, kehitysaluepolitiikka, Neuvostoliiton tilanteesta nyt puhumattakaan. Toinen osa on se, että päälle päin ei tapahdu mitään.

2. Aslak ja elämää Naamijoella

Naamijoella juhannuksen ja elokuun 20. päivän välillä tapahtuu: on runsaasti turisteja. Muulloin ei sitten olekaan mitään mainittavaa. Syksy kuluu mukavasti kylän miehiä voivotellessa: ne kun yltyy aina kesällä esittämään NUNNUKA-miestä. Vihreitä individualisteja löytyy joka kesä kuuntelemaan.

Sauva-Aslakilta löytyy tarina joka naamalle. Tarinan pituus ja seikkaperäisyys ovat suorassa suhteessa viinakassin painavuuteen, filosofoi Sulevi. Niin tämä Sauva-Aslak, se on Sulevin paras kaveri. Harrastukset samat kuin Sulevilla – syvällinen mietiskely täysin kiireettömässä tilassa pääasiassa tarpeettomista asioista, ainakin muiden mielestä ja varsinkin Hiljan. Sauva-Aslak taittoi kerran jalkansa ja joutui kulkemaan kepin kanssa ja sai siten nimen Sauva-Aslak. Sauva-Aslak omaa laajan yleissivistyksen, jonka on hankkinut radiosta, lehdistä ja laajasta elämänkokemuksesta. Aslakilla on aina jotain viisasta sanottavaa Sulevin keksintöihin ja aivoituksiin. Tehtävänjako on selvä: Sulevi ideoi, ja Aslak arvostelee.

Kerran Aslakki oli lähdössä autonvaihtoon Tornioon, turneen piti kestämän kaksi kokonaista päivää. Tämän Lyylikin (Aslakin vaimo) oli viikkomemoon havaintona merkinnyt. Kun Aslak oli

nilkuttanut itänaapurin viisipaikkaisella sedanilla 70 kilometriä, auto teki pikaisen korpilakonse teki pikaisen korpilakon ja vaikeni kuin joukkohauta. Aslak pisti kaiken kokemuksensa peliin ja vähän muutakin mutta joutui masentuneena toteamaan voimattomuutensa.

Kun Aslak yöllä lehahti Sulevin pirttiin, Sulevi laajemmin utelematta sijasi punkan ja luikki Hiljan viereen jatkamaan anelujaan, joiden perusteella Kolarin verotarkastajakin olisi palauttanut kaikki verot häpeillen takaisin. Sulevi totesi myöhemmin, että siinä aikansa taivasteltuaan Aslak oli lähtenyt pistelemään kotiin päin. 70 kilometrin jälkeen ja pölyt plankkikengissä oli koti alkanut häämöttää.

Vähän etäältä ihmetytti, miksi valot vielä pilkotti aamuyöllä, mutta Aslakin painettua pottunokkansa ikkunaan ihmetys haihtui heti: Ylermi Lyytikäinenhän se siellä, sulostuttamassa Lyylin yksinäisyyttä. Ei passaa häiritä, tuumi Aslak ja pisteli 25 kilometriä lissää Sulevin kämpille Naamijokkeen. Hyvät hermot, etten sanoisi, tuumi Sulevi.

Aslak sinnikkäänä miehenä kampesi auton lopulta Tornioon, missä ihmisen paras ystävä – paikallinen autokauppias – kehui Aslakin sedanin maasta taivaaseen ja tarjosi 100 markkaa. Varsinaisesti arvo oli 200 markkaa, mutta kun romuliike velottaa rahtia kaatopaikalle 200 markkaa eli auton hinnan, päätti liikkeen omistaja maksaa takapenkillä olevista riukuvarsista satasen.

Autokauppias vei Aslakin paikalliseen Kaupunginhotelliin ihan vaan nähtävyytenä. Illan mittaan Aslak totesi ostaneensa au-

Sulevilla ja Sauva-Aslakilla on aikaa ajatella.

Naamijoen puuliiterissä pohditaan maailman menoa,
ja paikallisesta kaupasta haetaan virvokkeita itse tehdyillä peikoilla.
Elämä sujuisi kohtuullisesti, ellei kauppiaan ryökäle myisi peikkoja
moninkertaiseen hintaan siihen nähden, mitä niistä tekijälle maksaa.

Aikansa asiaa pähkäiltyään kaverukset päättävät perustaa firman.
Peikot käyvät kaupaksi, tilauksia satelee ja rahaakin alkaa kertyä.
Menestys huomataan pian muuallakin. Kunnanjohtaja saa suuria ajatuksia,
konsultit löytävät kehitettävää ja kateelliset naapurit omat mahdollisuutensa.
Äkkiä Sulevin ympärillä on väkeä, joka tietää häntä paremmin,
miten hänen rahojaan pitäisi käyttää.

Peikkobisnes vie kaverukset kotikylän rauhasta tavaratalojen ostokonttoreihin,
laivoille ja maailmalle. Vastaan tulee niin hienoja herroja kuin yllättäviä liittolaisiakin,
eikä tärkeimmän tuttavuuden henkilöllisyys tahdo Suleville edes valjeta.
Onneksi Aslakilta löytyy neuvo joka tilanteeseen
– ja tarvittaessa tilkka Korven kyyneltä.

Perustettiin firma on 1970- ja 1980-luvuille sijoittuva
rehevän humoristinen kertomus kekseliäisyydestä, ystävyydestä
ja yrittämisestä maassa, jossa menestyjälle riittää auttajia.
Varsinkin, jos avusta voi lähettää laskun.

9 789528 903666

